

Universitas

Az összefogás körvonalai

Az universitas gondolata túllépni készül az elvi beleegyezések holtpontján. A JATE januári fogadásán — először az ötlet felmerülése óta — valamennyi érdekelt szegedi felsőoktatási intézmény képviselője megjelent. Mégpedig, ahogy mondani szokták, a legmagasabb szinten. Ezen a tanácskozáson esett szó először egy szándéknyilatkozatról, amely — ha közvetlenül nem is mozdítaná elő a megvalósítást — bizonyos tényeket azonban mindenképpen tisztázza. A tények között valószínűleg ellenérdek is lesznek, ami érthető is, hiszen az universitasnak csak akkor volna értelme, ha mindegyik résztvevő előnyére válna. Lehetnek olyan együttműködési lehetőségek, amelyek a tanácskozáson nem hangzottak el, és lehetnek ellentétek, amelyek egyeztetéssel feloldhatóak, de tisztázásra várnak.

Azzal a megjegyzéssel, hogy tájékoztatni, nem közvetíteni akarunk, valamennyi universitasérdekelt megvalósítását tervezzük. Először a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatóját, dr. Szalay Istvánt kérdeztük:

— A találkozón dr. Róna-Tas András, a JATE rektora tizenegy pontból álló javaslatot ismertetett — mondta a főigazgató —, mi a tervek többségénél el tudjuk képzelni a megvalósulását. Az első az óthalmi laktanyacentrum megszerzése, amely jelenleg még a szovjet hadsereg birtokában van. Ez nagyon távlati terv, mert egyrészt nincs eldöntve még, hogy mikor kerül a város kezelésébe a 40-50 hektáros terület, és a polgármesteri hivatal részéről sincs döntés, hogy mit kezdjenek vele. A szovjetek 436 millió forintot kérnek a rajta levő, eléggé lerobbant épületekért, az 200 millió, de ezt valakinek ki kellene fizetnie. Ezenkívül a tervezés, újjaépítés, illetve a víz-, gázvezetékek, villamos kábelek felderítése is rengeteg pénzbe kerülne. Igaz, hogy a központ eredetileg műszaki főiskolának épült, de ezen a területen esetleg a jövő évezred Universitas fog megvalósulni.

További javaslatok vonatkoztak az oktatás-szervezési problémákra. Az idegen nyelvű lektorátusok összevonásában tehát a nem idegen nyelv-szakosok közös tanításában látok fantáziát, ebben az ügyben a közeli jövőben fel fogjuk venni a kapcsolatot a JATE-val. A könyvtárak vonatkozásában hasonló felvetés született, szerintem a fejlesztés, folyóiratbeszerzés és feldolgozás koordinálása jó ötlet. A közös telefonközpontot viszont csak úgy tudom elképzelni, hogyha pontosan kimutatható a költségek megoszlása. A tervek között szerepel az is, hogy a JATE 1992 szeptemberétől közös és egységes kvestúrát akar, tehát egy szupertanulmányi osztályt, amely nyilvántartaná a hallgatókat, s hogy melyik intézményben milyen óraszámmal, milyen oktatási folyik.

Az épületek közös gondnokság általi karbantartása pénzügyi kérdés, amit pontos egyeztetéssel meg lehet oldani. Több figyelmet követel viszont a gyakorló iskolák kérdése, a javaslat szerint közös tanrendjük lenne, és létezne egy olyan kiadvány, amely tartalmazná minden idevágó információt, s megkönnyítené az áthallgatásokat. Az utolsó konkrét javaslat egy közös egyetemi kiadó létrehozásáról szólt, amiben benne foglaltatna a közös-újságkiadás is.

— Mi jelentheti a legnagyobb problémát az intézmények közötti egyeztetésben?

— A finanszírozási kérdések, ugyanis az intézmények más-más minisztériumhoz tartoznak. De ezek a gondok egyelőre távoliak. Előbb a szegedi intézmények közötti kétoldalú kapcsolatokat kell megteremteni, amelyek egyébként Universitas nélkül is hasznosak. Felmerülhet az önállóság feltétele is, de szerintem ettől nem kell tartani, mert az Universitas csak laza szövetségszerű kapcsolat, s nem valamiféle teljeskörű irányító központként. A JGYTF legtöbb kapcsolatát a JATE-val tudná létesíteni, január 30-án tárgyalások kezdődnek az egységes, kétlépcsős tanárképzés bevezetéséről, de ennyi is el tudom képzelni, hogy ha együttműködünk a Hittudományi Főiskolával, valaki magyarul hittan szakon vezessen. Vagy ugyanez például egy biológia szakos hallgató esetében is igaz, aki az Élelmiszeripari Főiskolán kapna másodszakos képzést. Rengeteg variációs lehetőség van.

— Számíthat-e egy ilyen jellegű vállalkozás világbanki hitelre?

— Igen. A JATE és a JGYTF például elhatározta, hogy közös, hároméves idegen nyelv-tanár képzést indít. A napokban kell eldölnie, hogy az erre kiírt meghívásos világbanki pályázatot megnyerjük-e; ha igen, az 120 millió forintot és 1 millió dollárt jelentene. Hogy egy összehangolt szuperpályázatnak mi lenne a sorsa, nem tudom, de biztos, hogy a Világbank szívesen támogat regionális jellegű oktatási központokat.

Panek József

A mai Valentin: Németh József

„Az a dolgom, hogy énekeljek”

— Milyen az ingázóélet?

— Strapás, de nem panaszkodom, megszoktam az autózást Szeged és Pest között, persze mostanában gondolkodba ejt: mibe is kerül ez nekem?

— Úgy emlékszem, épp csak hírül adtuk, hogy elszereződött, de az okokról nemigen faggatták újságírók. Talán utólag sem érdekelték: miért is?

— Semmi szenzációval, vagy botrányal nem tudok szolgálni; egyszerűen némi művészi önzésről van szó. Arról tudniillik, hogy amennyivel a pesti operai repertoár nagyobb, mint a szegedi, annyiival nagyobb az esélyem évente legalább egyszer, kétszer, négyszer énekelni a kedvenc szerepeimet.

— Otello, Nabucco, Don Giovanni... Legutóbb: Aida.

— Még hozzá igen jó kompániában, hiszen világjáró művésznők, Buday Livia énekelte Amnerist, Misura Zsuzsa Aidát, V. Pjarko, a szovjet tenorista is Pesten vendégeskedett. A Bolygó-felújítás január 26-ára van kitűzve, és sajnos, 29-én is előadás lesz.

— Miért sajnós?

— Mert épp ma tudtam meg, hogy a korábbi tervekkel ellentétben Szegeden nem a premieren, hanem a 30-ai előadáson énekel Németh József, ami eléggé veszélyes vállalkozás, hiszen a hollandi súlyos, vágós szerep, Valentin meg finomságot igényel, és rizikó, hogy egyik napról a másikra eléggé elasztikus lehet-e az ember hangja. Félreértés ne essék, nem vagyok sértődött, végtére elszereztem Szegedről, és lehetnek más szempontok is, mint az én időbeosztásom. Nem is volt eddig semmiféle egyeztetési nehézség, se a Bánk, se a Parasztbecsület esetén; csak azt mondom, hogy számomra előnyösebb lett volna, ha a Bolygó-felújítás előtt énekelhetem Valentin. Ettől azonban továbbra is szegedi énekesnek érzem magam.

— Jóban van Gregor Józseffel?

— Igen. Ezt a dolgot is megbeszéltük, és még egyszer mondom, nem azzal van bajom, hogy Gyimesi Kálmáné a premier, annál kevésbé, mert annak idején magam sem helyesletem, hogy háttérbe szorították.

— Az Oberfrank-korszak Németh Józsefnek viszont fénykora volt, a Macbeth-el, az operafesztiváli díjjal, egyáltalán, a külföldi szereplései után a hazai élvonalba emelkedéssel.

— Való igaz. Pál Tamás és Oberfrank idején a szegedi operára figyelt az egész ország, és az én pályámnak ez egy roppant gazdag szakasza volt. Lezárult. Nem ismerem a Vászly-korszakot, mert ne hinnem el, hogy Gregor egyfajta visszarendeződést

Szeged egyik legnépszerűbb énekesét gyakran hívták vendégnek a pesti Operába. Németh József tavaly „fordított”: az Operaházhoz szerződött, s most ide, Szegedre jár vendégszerepelni. Ma szerdán este a Faust Valentin-jét énekl. Még a bemutató előtt beszélgetünk.



Vajda Júliával a Bajazzókban

gem, se a Bánk, se a Parasztbecsület esetén; csak azt mondom, hogy számomra előnyösebb lett volna, ha a Bolygó-felújítás előtt énekelhetem Valentin. Ettől azonban továbbra is szegedi énekesnek érzem magam.

— Jóban van Gregor Józseffel?

— Igen. Ezt a dolgot is megbeszéltük, és még egyszer mondom, nem azzal van bajom, hogy Gyimesi Kálmáné a premier, annál kevésbé, mert annak idején magam sem helyesletem, hogy háttérbe szorították.

— Az Oberfrank-korszak Németh Józsefnek viszont fénykora volt, a Macbeth-el, az operafesztiváli díjjal, egyáltalán, a külföldi szereplései után a hazai élvonalba emelkedéssel.

— Való igaz. Pál Tamás és Oberfrank idején a szegedi operára figyelt az egész ország, és az én pályámnak ez egy roppant gazdag szakasza volt. Lezárult. Nem ismerem a Vászly-korszakot, mert ne hinnem el, hogy Gregor egyfajta visszarendeződést

hajt végre, s ez nyilván rendben is lenne, ha mindig az aktuális teljesítmények és nem a korábbi sérelmek határoznák meg a szereposztást. Megint nem vádaskodni akarok, pusztán egy tapasztalatomat említem: meg- Isten őrizz, hogy belekeveredjek valami intrikába, színházi szóbeszédbe, taktikázásba — kinőttem már ebből. Kizárólag az a fontos számomra, hogy a közönség tapsa érezhetően fölerősödjön, amikor kimegyek a függöny elé. Érzem, hogy Szegeden is szeretnek, ha nincs is akkora publicitásom — vagy hogy is mondják ezt újságírók. Az a dolgom, hogy énekeljek.

— En sem provokálni akarom, és biztos vagyok benne, hogy a Bolygó utáni estén is kitűnően sikerül Valentin, mégis: némi rezignáltságot érzek a szavaiban.

— Inkább talán arról van szó, hogy az évek során bölcsül az ember. Vagy arról, hogy bármi furcsa, még én is meg fogok öregedni, ami elég ronda dolog, de tény. Ez

egyre többször készítek olyan megfontolásokra, amilyenek fiatalon nem jutottak az ember eszébe. Végiggondoltam, hogy ebben a kiszámíthatatlan világban egyre sürgetőbb számomra: énekelhessem, amit szeretek, és úgy rendezhessem be az életemet, hogy ha már nem énekelek, akkor is elviselhető legyen körülöttem a mikroklima. Eldöntöttem, hogy nem szerződöm külföldre. Bárha tudom, hogy ebben az országban majdnem mindenki okkal-joggal panaszkodik, én beérem a nézőtérről érezhető tetszéssel, és megpróbálok biztos otthont teremteni — itthon — a családomnak.

Sulyok Erzsébet

A ma este 6 órakor kezdődő Faust-előadás a címszerepben Leblanc Győzőt hallhatják, az öreg Faust Réti Csaba, Mefiszto Airizer Csaba, Margit Vármossy Éva, Siebel Frankó Tünde, Márta Karikó Teréz, Brander Andrejszik István lesz. Vezényel Pál Tamás.

A szovjet laktanyák hasznosításáról

A volt szovjet ingatlanok hasznosításával foglalkozó társasági bizottság február 1-jén tartja következő ülését a Pénzügyminisztériumban. A tervek szerint tárgyalják a Szentendre, Baj, Fertőd, Győr, Dombóvár, Komárom, Székesfehérvár és Szolnok területén, valamint a Budapest XVIII. kerület, Halom úton található laktanyák sorsát, s messzemenően figyelembe veszik a helyi önkormányzatok igényeit és elképzeléseit. (MTI)

Csoóri a Royalban

„Nép-nemzeti dolog”

A Royal kávéház hétfő esti programjainak sorában legutóbb „Magyarnak lenni” címmel a népi-nemzeti eszméről beszélgetett Csoóri Sándor költővel és Czine Mihály irodalomtörténésszel. Domonkos László újságíró. A beszélgetés eleinte valóban a címben jelölt témát próbálta körbejárni. Czine Mihály sorra említette azokat a példákat, melyekkel igazolta, hogy mindazokat, akik ezzel a témával foglalkoztak, néha elfogadták — megjelenhettek kötetek —, máskor viszont egyenesen tiltották (mint Gosztonyi Péter darabját József Attila és Illyés Gyula vitájáról). Minden torzításon keresztül megpróbálták elhitetni, hogy a magyarság ellenségeként dolgoznak; ezt az eszmét tüntetve fel az internacionalizmus ellenében, s egyúttal megkérdőjelezve működésüket is. Mindennek ellenére azonban elindulhatott még egy generációs gondolatkör jegyében Nagy László, Juhász Ferenc, Simon István, Csoóri Sándor. Az a Csoóri Sándor, akiben — saját bevallása szerint — e húszéves küzdelem során legalább négy-öt könyv megírásának ereje égett el.

„Olyan szörnyűséges a magyarság sorsa, hogy csak zseniknek szabadna

hozzányúlania” — kezdte az Illyés Gyula által megfogalmazott bölcsességgel a költő. Mondandóját, melyet az első perctől aktuálpolitikai elemzésként is felfoghatott a termet zsúfolásig megtöltött közönség, nagy érdeklődés kísérte. Kifejtette, mennyire megaláztatón tartja, hogy nekünk a magyarsággal, nemzetünkkel törődünk kell, de hazafias költészet is csak rossz hazájú nemzeteknek van. Igaz, rólunk az utóbbi időben elterjedt — főleg külföldön —, hogy nacionalisták és antiszemiták vagyunk, aminé, rosszabb bizonyítványt ki sem állíthatnánk. Csoóri azonban úgy gondolja „ha egy nép ismer egy érzelmét, annak nevet is tud adni”, ezért nem célszerű minden esetben a nacionalizmus szót alkalmazni. Ezt inkább bizonyos értelemben eszköznek kell tekinteni, s nem riasztó mumusnak. „Nemzetre pedig ebben a széttagoltságban óriási szükségünk van, mert erő ad. Ha valóban Európába akarunk beilleszkedni, azt csak sajátos arculatunkkal tudjuk megtenni, hisz a beilleszkedés feltétele az egyfajta elkülönülés is. Ha nem ismerjük saját vonásainkat határozottan, legfeljebb beolvadni tudunk.” Csoóri Sándor pedig szeretné,

hogy megvalósuljon az álma, s ez a „nép-nemzeti dolog” egyszer csak eltűnjön a fejünk fölül. Mert igaz ugyan, hogy már sok minden megváltozott, leegyszerűsödött, de helyettük rengeteg új probléma került felszínre.

Sajnos a beszélgetés ezen a ponton irányt váltott, s úgy tűnt, a problémák megmaradnak a felszínen. Még mindig képtelenek vagyunk a magyarság, a nemzet, a nép-nemzeti eszme kérdéséről direkt politizálás nélkül, érdemben beszélni. Holott a kérdés tisztázása egyre fontosabb volna. Ha azonban a vitavezető az „egy pesti szavató újságírók által szuggertált pesszimizmusról, nemzeti depresszióról, rezignációról” beszél miközben ő maga az ellenkezőjét sugallja, egy lépéssel sem jutunk előrébb.

Persze kérdés, van-e megoldás, mindaddig, amíg az est címében feltüntetett eszmekört a kormányzó párt, illetve a körük csoportosulók maguknak vindikálják, a velük szembenállók meg mindezt nacionalizmusnak kiáltják ki. Ha a dilemma megoldható, a megoldásához valóban zsenik kellenek.

Kozel Anita

Felhívás a tehetséges tanulókról

Kollégiumunk a Kosáry Domokos által szorgalmazott tehetségmentő alapítványhoz csatlakozva, az alábbiakban részletezett, konkrét akciót kíván útjára indítani, amelyhez szeretnénk, ha más kollégiumok is csatlakoznának, s így országos mozgalmá terebélyesedne felhívásunk.

Országos kezdeményezés:

1. Mivel országos beiskolázási osztályokban más megyék tanulói is nagy számban végzik tanulmányaikat nálunk, kérelemmel fordulunk minden megye önkormányzatához, hogy a területéről itt tanulók közül egy-két, arra érdemeset és rászoruló kollégiumi térítési díjának befizetésével támogatasson, egészen a középsikolai tanulmányok befejezéséig. A későbbiekben az önkormányzatok maguk jelölhetnék ki területükről azt a tanulót, aki ezzel a kedvezmény-nyel élhet.

2. Az egyházmegyék és egyházközségek is vállalhatnák saját területükről arra érdemes tanuló taníttatását. Itt többféle felekezeti bevonásra is gondolunk, amennyiben a felekezetek csatlakoznak felhívásunkhoz.

3. A határainkon kívül élő magyarság köréből nálunk tanuló középiskolások anyagi megsegítéséről is szeretnénk gondoskodni, kérve ehhez az illetékes tárca nélküli

miniszter támogatását. Távlati tervünk, hogy Románián és Jugoszlávián kívül más területre is kiterjesszük ezt az akciót.

Helyi kezdeményezés:

1. Kollégiumunk felnőtt dolgozói vállalhatják, hogy saját jövedelmükből befizetnek a támogatás költségvetési alapjába, amely egy általános és két középiskolás tanuló térítési díjának fedezésére szolgál. Itt a rászorultság mellett az igazán döntő szempont az lenne, hogy olyan gyerek részesüljön belőle, aki a kollégiumért a legtöbbet teszi. A javaslatok meghallgatása után a döntés ebben a kérdésben a nevelőtestület és a diákönkormányzat egyetértésével történne.

2. A kollégium nyári vendéglátásokból származó jövedelmét részben azzal a száddal szeretné magánál tartani, hogy ebből is támogathasson további, arra érdemes tanulókat.

3. Később kiterjeszthetnénk ezt az akciót — önkéntes alapon — a szülők anyagi hozzájárulására építve is. Ebben az esetben még több tanuló végezhetné tanulmányait támogatással.

A szegedi Ortutay kollégium nevelőtestülete és diákönkormányzata
6725 Szeged, Boldogasszony sgt 26-28